

Sygn. akt I Ns 2078/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Tomasz Kalsztein

Protokolant : Kamil Kowalik

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2015 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku J. B.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia

1. oddalić wniosek;

2. zasądzić od wnioskodawcy J. B. na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki Akcyjnej w L. kwotę 257,00 zł (dwieście pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w całości.

Sygn. akt I Ns 2078/14

UZASADNIENIE

We wniosku złożonym w dniu 29 grudnia 2014 roku o odpłatne ustanowienie służebności przesyłu wnioskodawca J. B., reprezentowana przez pełnomocnika będącego radcą prawnym wniosła o ustanowienie służebności przesyłu obciążającej nieruchomość, której jest właścicielem, stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...), położoną w Ł. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), na rzecz przedsiębiorcy (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł., której treścią jest uprawnienie do utrzymywania na nieruchomości posadowionych urządzeń elektromagnetycznych w postaci linii elektromagnetycznej średniego napięcia – 15 kV oraz prawie do korzystania z nieruchomości w zakresie ustalonej strefy ochronnej oraz pasie eksploatacyjnym w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania urządzeń przesyłowych przebiegających przez nieruchomość poprzez ich eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, napraw, modernizacji, remontów i usuwania awarii, jak również przez dostęp do urządzeń polegających na prawie przechodu i przejazdu przez nieruchomość w ustalonej strefie ochronnej oraz pasie eksploatacyjnym w zamian za jednorazowo wynagrodzenie..

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawczyni wskazała, iż jest właścicielem powyższej nieruchomości, przez którą biegnie napowietrzna linia elektroenergetyczna SN 15 kV.. Ustanowienie służebności przesyłu zdaniem wnioskodawczyni jest niezbędne w celu zgodnego z przeznaczeniem korzystania przez uczestnika postępowania z przedmiotowych urządzeń służących do przesyłu energii elektrycznej. Uczestnik postępowanie nie dysponuje bowiem żadnym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni podkreśliła, iż zwrócił się do uczestnika z wezwaniem do zawarcia umowy w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu. W odpowiedzi na wezwanie uczestnik stwierdził, że nie widzi możliwości uwzględnienia roszczeń i powołał się na swoje uprawnienia wynikające, jego zdaniem, z zasiedzenia (wniosek, k. 2-5).

W odpowiedzi na wniosek uczestnik (...) S.A. Oddział Ł.-Miasto, reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów procesu od wnioskodawców na rzecz uczestnika. W uzasadnieniu uczestnik podniósł, iż sporna linia energetyczna 15 kV została wybudowana w roku 1941 pod rządami ówczesnie obowiązujących przepisach. Następnie w latach 1972-1973 przedmiotowa linia została zmodernizowana oraz zatwierdzona decyzją Prezydium Rady Narodowej. Do dnia dzisiejszego przebieg linii nie uległ zmianie. Linia 15 kV była nieprzerwanie eksploatowana i modernizowana przez uczestnika postępowania począwszy od jej powstania.

Podniósł także, iż najpóźniej w 1982 roku nastąpiło zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz Skarbu Państwa, a następnie prawo to zostało przeniesione na poprzedników prawnych uczestnika postępowania, tj. (...) S.A., a wcześniej przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), wchodzące początkowo w skład Zakładów (...) w W., a od 1 lutego 1989 roku posiadało osobowość prawną jako samodzielny podmiot wyposażony w składniki mienia powstałe ze zlikwidowanego Centralnego O.. Zasiedzenie, zdaniem uczestnika, nastąpiło w dobrej wierze. (odpowiedź na wniosek k. 25-35)

Pismem z dnia 30 marca 2015 roku wnioskodawczyni wniosła o nie uwzględnianie zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu. Następnie wnioskodawcy zaprzeczyli, by po stronie uczestnika i jego poprzedników prawnych istniała ciągłość posiadania przedmiotowych urzędzeń uzasadniająca stwierdzenie zasiedzenia służebności. (pismo procesowe, k. 80-92)

W toku postępowania uczestnik podtrzymał swoje stanowisko. (protokół rozprawy, k. 103)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W roku 1941 została wybudowana napowietrzna linia energetyczna o mocy 15 kV przebiegająca przez nieruchomości położony w Ł. przy ul. (...), w tym również przez nieruchomość, która od 1991 roku jest własności J. B.. (dowód z zeznań świadka Z. M. k. 104)

Powyższa linia w latach 1972 i 1973 została zmodernizowana. Jednakże jej przebieg nie uległ zmianie. (dowód z zeznań świadka Z. M. k. 104, protokół k. 69-73)

Zarządzeniem nr 228 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...). Podmiot ten w dniu 10 marca 1959 roku został wpisany do rejestru przedsiębiorstw państwowych. W (...) Zakładów (...) działała jednostka organizacyjna pod nazwą Zakład (...) w Ł..

Uchwałą nr 13/ (...)/89 Ministra Przesyłu z dnia 16 stycznia 1989 roku utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w Ł.. Następnie w dniu 12 lipca 1993 r. dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w Ł. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia do spółki akcyjnej (...) S.A. w W.. Ponadto dokonano przekształcenia Zakładu (...) w Ł. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w Ł.. Nowo powstałej spółce (...) S.A. w W. przekazano składniki majątkowe w postaci stacji J., P. i Z. w tym linie średniego napięcia 15kV. (zarządzenia k. 42-46; akt notarialny, k. 47-53.)

Na podstawie umowy aportowego zbycia przedsiębiorstwa z dnia 30 czerwca 2007 roku zawartej pomiędzy spółką (...) S.A. w Ł. oraz (...) Sp. z o.o. w W. doszło do pokrycia wkładu niepieniężnego podwyższonego kapitału zakładowego (...) w W. w postaci przeniesienia przedsiębiorstwa (...) S.A. w Ł. na rzecz w/w spółki. (kopia umowy, k. 54-59)

(...) S.A., od 2008 r. (...) Sp. z o.o., jest włączona do spółki (...) S.A. z siedzibą w Ł. i działa jako Oddział z siedzibą w Ł.. Z dniem 31 sierpnia 2010 r. doszło do aportowego zbycia przedsiębiorstwa i postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 31 sierpnia 2010 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. przejęła między innymi spółkę (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., w następstwie czego spółka przejmująca z dniem rejestracji połączenia wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółek przejmowanych. (odpis postanowienia k. 60., decyzja k. 61-64, odpis z KRS 39-41)

Pracownicy uczestnika cyklicznie dokonują obchodów powyższych urządzeń przesyłowych w związku z koniecznością ustalenia ich stanu technicznego, zakresu ewentualnych napraw, czy w przypadku awarii. Dokonanie powyższych czynności wymaga wejścia bezpośrednio na teren nieruchomości wnioskodawców. Prace modernizacyjne na przedmiotowej linii wykonywane były ostatnio w 1972 roku – nastąpiła wymiana słupów i przewodów, ale przebieg linii i jej umiejscowienie nie zmieniły się.. (zeznania Z.M. k. 104.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie załączonych do akt sprawy dokumentów, których prawdziwość nie była przez strony kwestionowana, a także w oparciu o zeznania wnioskodawców przesłuchanych w charakterze uczestników postępowania.

W tym miejscu należy podnieść, iż Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy z zakresu szacowania wartości nieruchomości na okoliczność oszacowania wartości służebności przesyłu na przedmiotowej nieruchomości oraz wysokości wynagrodzenia należnego za ustanowienie takiej służebności, albowiem powyższy dowód nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia. Należy podkreślić, iż przedmiotem niniejszego postępowania jest ustanowienie służebności przesyłu określonego urządzenia elektroenergetycznego oraz ustalenie wysokości wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu. Okoliczność ustalenia wartości służebności przesyłu w świetle podniesionego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia nie jest konieczna, bowiem zasadność czynienia ustaleń w zakresie wartości ograniczonego prawa rzeczowego oraz wysokości wynagrodzenia za jej ustanowienie jest uzależniona od określenia w pierwszej kolejności czy została ustanowiona i na jakiej podstawie służebność gruntowa (przesyłu). Jeżeli zostały spełnione przesłanki zasiedzenia służebności gruntowej, to, zdaniem Sądu, bezzasadne jest ustalanie jej wartości i wysokości wynagrodzenia za jej ustanowienie.

Na marginesie należy podnieść, iż Sąd zaniechał przeprowadzenia dowodu z oględzin nieruchomości (art. 626 § 2 k.p.c. w zw. z art. 626 § 3 k.p.c.), bowiem okoliczności istotne dla wytyczenia pasa służebności przesyłu były niesporne.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Na wstępie należy wskazać, iż aktualnie kwestię zasiedzenia służebności przesyłu reguluje art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. Pomimo uregulowania instytucji służebności przesyłu dopiero w dniu 3 sierpnia 2008 r. (w przepisach art. 305¹ - 305⁴ k.c.), dodanych przez ustawę z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), możliwość zasiedzenia służebności przesyłu na podstawie przepisów ogólnych tj. art. 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c. istniała również przed wejściem w życie tejże nowelizacji (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 roku, sygn. III CZP 89/2008). Fakt ten nie budzi wątpliwości tak doktryny, jak i judykatury.

Przesłankami zasiedzenia służebności na podstawie art. 292 w związku z art. 172 k.c. są: posiadanie samoistne trwałego i widocznego urządzenia, służącego do wykonywania służebności oraz nieprzerwane posiadanie trwające przez czas potrzebny do zasiedzenia, który to czas jest zależny od dobrej lub złej wiary posiadacza. Okres potrzebny do zasiedzenia określa art. 172 k.c., który przed nowelizacją z 01.10.1999 roku stanowił, iż czas potrzebny do zasiedzenia dla posiadacza w dobrej wierze stanowi 10 lat, zaś dla złej wiary 20 lat.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie zaistniały przesłanki do stwierdzenia zasiedzenia służebności.

Bezspornym w niniejszej sprawie był fakt, iż napowietrzne linie energetyczne znajdują się nad nieruchomością wnioskodawczyni. Linia ta jest trwałym i widocznym urządzeniem w rozumieniu art. 292 k.c.. Dodatkowo z okoliczności faktycznych wynika, iż powyższe urządzenia zostały wybudowane w 1941 roku, już wówczas przebiegały przez działkę wnioskodawczyni i znajdują się do chwili obecnej w takim samym położeniu. Nie ulega zatem wątpliwości ich trwały charakter, ani ich widoczność.

Jeżeli chodzi o posiadanie prowadzące do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia to ma ono inny zakres, niż posiadanie prowadzące do nabycia przez zasiedzenie własności. Polega – stosownie do treści art. 352 k.c. – na

faktycznym korzystaniu z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności (postanowienie SN z dnia 04 października 2006 roku w sprawie o sygnaturze akt II CSK 119/06). Władztwo przedsiębiorstwa nad nieruchomością, na której znajduje się urządzenie odbywa się bez tytułu prawnego, ma charakter jedynie władztwa faktycznego, o granicach zbliżonych do tego, jakie wykonuje podmiot uprawniony z tytułu służebności (postanowienie SN z dnia 22 października 2002 roku w sprawie o sygnaturze akt III CZP 64/02- biuletyn SN 2002, nr 11). Posiadanie zatem polega jedynie na wzniesieniu na gruncie trwałych i widocznych urządzeń niezbędnych do urzeczywistnienia przedmiotu działalności przedsiębiorstwa oraz konserwacji i naprawy tychże urządzeń – władanie, posiadanie, spełnienie przesłanek zasiedzenia należy odnosić do samych urządzeń, nie zaś do gruntu. Posiadanie służebności nie musi być wykonywane w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 04.10.2006 r., sygn. akt II CSK 119/06). Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że została spełniona przesłanka posiadania rozumianego w sposób wyżej wskazany.

Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego pracownicy uczestnika dokonywali częstych wizyt na ich nieruchomości celem konserwacji i napraw. Zauważyć przy tym należy, iż już samo przesyłanie energii stanowi element służebności, i przesądza o korzystaniu z tejże, służy bowiem urzeczywistnianiu działalności przedsiębiorstwa. A zatem władztwo wykonywane przez poprzednika prawnego uczestnika, Skarb Państwa przed 1989 r. i samego uczestnika na nieruchomości wnioskodawców odpowiadało zakresowi służebności gruntowej przesyłu, polegało bowiem na wzniesieniu trwałych i widocznych urządzeń do przesyłu energii elektrycznej oraz na korzystaniu z nich w tym celu oraz w celu konserwacji i naprawy co stanowiło przedmiot działalności przedsiębiorstwa.

Co do zakresu służebności nie był on w istocie sporny. We wniosku o stwierdzenie nabycia służebności przez zasiedzenie wnioskodawczyni wskazała, iż zakres służebności wyznacza zakres nieruchomości potrzebny do dostępu, napraw, konserwacji linii energetycznej. Zadaniem Sądu okoliczności faktyczne precyzyjnie określają treści służebności, tak by nie było żadnych wątpliwości w jakim stopniu obciąża ona nieruchomość wnioskodawczyni..

Jako początek terminu zasiedzenia uznać należało koniec roku 1941, jako rok, w którym wybudowano przedmiotową linię..

W dacie rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia obowiązywał art. 2265 Kodeksu N. ten, kto nieruchomość nabywa w dobrej wierze i przez tytuł sprawiedliwy, przedawnia własność dziesięć laty, jeżeli prawdziwy właściciel mieszka w obrębie Sądu A., w którym nieruchomość jest położona, a dwadzieścia laty, jeżeli zamieszkuje po za obrębem rzeczonoego Sądu. Natomiast zgodnie z art. XXXIII. § 1 przepisów wprowadzających prawo rzeczowe do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed wejściem w życie prawa rzeczowego, stosuje się od tej chwili przepisy tego prawa; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Jeżeli termin zasiedzenia według prawa rzeczowego jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg zasiedzenia rozpoczyna się z chwilą wejścia w życie tego prawa; jeżeli jednak zasiedzenie, rozpoczęte przed wejściem w życie prawa rzeczowego, nastąpiłoby przy uwzględnieniu terminu określonego w przepisach dotychczasowych wcześniej, zasiedzenie następuje z tym wcześniejszym terminem (§2).

Wobec tego, iż terminy zasiedzenia w prawie rzeczowym, które zaczęło obowiązywać od 1 stycznia 1947 roku były dłuższe niż w Kodeksie Napoleona, zastosowanie miały terminy z Kodeksu Napoleona. Zgodnie bowiem z §50 prawa rzeczowego kto posiada nieruchomość przez lat dwadzieścia, nabywa jej własność, chyba, że w chwili objęcia nieruchomości w posiadanie był w złej wierze (zasiedzenie). Temu, kto posiada nieruchomość przez lat trzydzieści, nie można zarzucać złej wiary (§2)”.

W ocenie Sądu w rozpoznawanej sprawie zasiedzenie nastąpiło w złej wierze. Uczestnik postępowanie nie przedstawił bowiem żadnych dowodów na istnienie dobrej wiary poza swoimi twierdzeniami.

Z uwagi na powyższe, uznać należy, iż do zasiedzenia służebności przesyłu przedmiotowej nieruchomości doszło z dniem 1 stycznia (...). na rzecz Skarbu Państwa. Z tą datą Skarb Państwa w imieniu, którego działało przedsiębiorstwo

państwowe – nabył przez zasiedzenie służebność gruntową tzw. służebność przesyłu zyskując tym samym tytuł prawny do posiadania nieruchomości wnioskodawcy w zakresie opisanym powyżej.

Pamiętać należy, że w świetle orzecznictwa poza sporem pozostaje, iż w okresie przed dniem 1 lutego 1989r., gdy obowiązywał art. 128 k.c. statuujący zasadę jedności własności państwowej, za posiadacza samoistnego mógł być uważany jedynie Skarb Państwa, a nie przedsiębiorstwo państwowe wykonujące zarząd operatywny mieniem państwowym (tak SN przykładowo w: wyroku z dnia 9 grudnia 2009r., IV CSK 291/09, Lex nr 564973; uchwale z dnia 22 października 2009r., III CZP 70/09, OSNC 2010/5/64; postanowieniu z dnia 25 stycznia 2006r., I CSK 11/05, Biul. SN 2006/5/11). Biorąc pod uwagę przekształcenia własnościowe w obrębie własności państwowej, w tym skutki przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w Ł. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa i podziału przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...) w Ł. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części przedsiębiorstwa do majątku uczestnika postępowania – nie ulega wątpliwości, że uprawnienia, w tym uprawnienia wynikające z posiadania przeszły na rzecz uczestnika.

Konkludując, wniosek o odpłatne ustanowienie służebności przesyłu obciążającej nieruchomość wnioskodawców należało oddalić jako bezzasadny.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. i zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika zwrot kosztów procesu, na które złożył się koszt wynagrodzenia pełnomocnika uczestnika będącego radcą prawnym ustalony w oparciu o § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). w wysokości 240 zł. + opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.